

Datum van
inontvangstneming

:

23/01/2020

Zaak C-901/19

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

10 december 2019

Verwijzende rechter:

Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

29 november 2019

Verzoekers in eerste aanleg en appellanten:

CF

DN

Verweerster in eerste aanleg en geïntimeerde:

Bondsrepubliek Duitsland

VERWALTUNGSGERICHTSHOF

BADEN-WÜRTTEMBERG

(hoogste bestuursrechter van de deelstaat Baden-Württemberg)

B e s l i s s i n g

In de bestuursrechtelijke gedingen

CF

- verzoeker in eerste aanleg -
- appellant -

[omissis]

tegen

Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door de Bundesminister des Innern, für Bau und Heimat (federaal minister van Binnenlandse Zaken, Bouw en Gemeenschap), op zijn beurt vertegenwoordigd door het hoofd van het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Duits federaal bureau voor migratie en vluchtelingen) [omissis]

- verweerster in eerste aanleg -
- geïntimeerde -

betreffende toekenning van subsidiaire bescherming en vaststelling van een verbod op uitzetting op grond van het nationale recht

[omissis]

en

DN

- verzoeker in eerste aanleg -
- appellant -

[omissis] **[or. 2]**

tegen

Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door de Bundesminister des Innern, für Bau und Heimat), op zijn beurt vertegenwoordigd door het hoofd van het Bundesamt für Migration und Flüchtlinge)

[omissis]

- verweerster in eerste aanleg -
- geïntimeerde -

[omissis]

betreffende toekenning van subsidiaire bescherming en vaststelling van een verbod op uitzetting op grond van het nationale recht

heeft de 11^e Senat van het Verwaltungsgerichtshof Baden-Württemberg [omissis]

op 29 november 2019

de volgende beslissing gegeven:

De behandeling van de zaken wordt geschorst.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wordt krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Staan artikel 15, onder c), en artikel 2, onder f), van richtlijn 2011/95/EU in de weg aan de uitlegging en toepassing van een bepaling van nationaal recht op grond waarvan van een ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een gewapend conflict (in die zin dat een burger louter door zijn aanwezigheid in het betrokken gebied een reëel risico op die bedreiging zou lopen), in gevallen waarin deze persoon niet specifiek wordt geraakt om redenen die te maken hebben met zijn persoonlijke omstandigheden, alleen sprake kan zijn indien is vastgesteld dat er reeds een minimumaantal te betreuren burgerslachtoffers (doden en gewonden) is?
2. Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord: moet bij de beoordeling of zich een bedreiging in deze zin zal voordoen, ten volle rekening worden gehouden met alle omstandigheden van het individuele geval? Indien niet: aan welke andere Unierechtelijke vereisten moet deze beoordeling voldoen? **[or. 3]**

Motivering

I.

- 1 Het verzoek om een prejudiciële beslissing is ingediend in het kader van twee procedures waarin verzoekers hun vordering tot toekenning van subsidiaire bescherming geldend willen maken. Het betreft de uitlegging van artikel 15, onder c), juncto artikel 2, onder f), van richtlijn 2011/95/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 inzake normen voor de erkenning van onderdanen van derde landen of staatlozen als personen die internationale bescherming genieten, voor een uniforme status voor vluchtelingen of voor personen die in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming, en voor de inhoud van de verleende bescherming (PB 2011, L 337, blz. 9) (hierna: „kwalificatierichtlijn”), met inachtneming van artikel 4 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (hierna: „Handvest”) en artikel 3 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (hierna: „EVRM”).
- 2 De in casu relevante bepalingen van nationaal recht zijn te vinden in de asielwet in de op 2 september 2008 bekendgemaakte versie (BGBl. I, blz. 1798), laatstelijk gewijzigd bij artikel 45 van de wet van 15 augustus 2019 (BGBl. I, blz. 1307) (hierna: „AsylG”). § 4, leden 1 en 3, AsylG („Subsidiärer Schutz”), dat artikel 2, onder f), en artikel 15 van de kwalificatierichtlijn in nationaal recht omzet, luidt als volgt:
  - (1) Een vreemdeling komt in aanmerking voor subsidiaire bescherming wanneer er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat hij in zijn land van herkomst een reëel risico op ernstige schade zou lopen. Ernstige schade bestaat uit:
    1. de doodstraf of executie; of

2. foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing; of
  3. ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.
- (2) [...]
- (3) §§ 3c tot en met 3e zijn van overeenkomstige toepassing. In de plaats van vervolging, bescherming tegen vervolging en gegronde vrees voor vervolging treden risico op ernstige schade, bescherming tegen ernstige schade en reëel risico op ernstige schade; in de plaats van vluchtelingenstatus treedt subsidiairebeschermingsstatus. **[or. 4]**
- 3 § 3e AsylG („Binnenlandse bescherming”), dat artikel 8 van de kwalificatierichtlijn in nationaal recht omzet, bepaalt:
- (1) Aan de vreemdeling wordt de vluchtelingenstatus niet verleend indien hij
    1. in een deel van het land van herkomst geen gegronde vrees heeft voor vervolging of toegang heeft tot bescherming tegen vervolging in de zin van § 3d; en
    2. op een veilige en wettige manier kan reizen naar en zich toegang verschaffen tot dat deel van het land, en redelijkerwijs kan worden verwacht dat hij er zich vestigt.
  - (2) Bij de beoordeling of een deel van het land van herkomst voldoet aan de voorwaarden in de zin van lid 1, moet bij de beslissing over het verzoek rekening worden gehouden met de algemene omstandigheden in dat deel van het land en met de persoonlijke omstandigheden van de verzoeker in overeenstemming met artikel 4 van richtlijn 2011/95/EU. Daartoe moet nauwkeurige en actuele informatie uit relevante bronnen, zoals de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor vluchtelingen en het Europees Ondersteuningsbureau voor asielzaken, worden ingewonnen.

II.

- 4 Verzoekers zijn Afghaanse staatsburgers en zijn afkomstig uit de provincie Nangarhar. De asielaanvragen die zij in de Bondsrepubliek Duitsland hebben ingediend, zijn afgewezen door het Duits federaal bureau voor migratie en vluchtelingen. Ook de beroepen die zij daartegen hebben ingesteld bij de bestuursrechters in eerste aanleg van respectievelijk Karlsruhe en Freiburg, zijn verworpen. De verwijzende rechter heeft de door verzoekers ingestelde hoger beroepen gedeeltelijk toegewezen. Verzoekers vorderen in hoger beroep nog toekenning van subsidiaire bescherming overeenkomstig § 4 AsylG. Subsidiair

verzoeken zij bovendien om vaststelling van een verbod op uitzetting waarvan de beoordeling op grond van het nationaal recht geschiedt en ondergeschikt is aan de beoordeling van het verzoek om internationale bescherming [omissis] [opmerkingen over de ontvankelijkheid van de procedures in hoger beroep]

III.

- 5 De behandeling van de zaken wordt geschorst teneinde het Hof van Justitie van de [or. 5] Europese Unie krachtens artikel 267 VWEU om een prejudiciële beslissing te verzoeken. De verwijzende rechter wenst verduidelijking aangaande de Unierechtelijke criteria voor de toekenning van subsidiaire bescherming in gevallen van willekeurig geweld ten aanzien van de burgerbevolking in het kader van conflicten. Er bestaan twijfels over de uitlegging van artikel 15, onder c), juncto artikel 2, onder f), van de kwalificatierichtlijn met betrekking tot de voorwaarden waaronder sprake is van een ernstige en individuele bedreiging in de zin van deze bepalingen. Het Hof heeft zich daarover nog niet uitgesproken (daarover onder 1.). De rechtspraak die tot dusver door andere rechterlijke instanties is ontwikkeld, is verdeeld. In sommige uitspraken wordt ten volle rekening gehouden met alle omstandigheden van het individuele geval, terwijl andere instanties voornamelijk uitgaan van het aantal burgerslachtoffers (daarover onder 2.). De antwoorden van het Hof zijn doorslaggevend voor de beslechting van de onderhavige gedingen en voor het al dan niet slagen van de beroepen. Indien een ernstige en individuele bedreiging overwegend afhangt van het aantal burgerslachtoffers, moeten de hoofdvorderingen in hoger beroep, die betrekking hebben op de subsidiaire bescherming, worden afgewezen. Wanneer echter wordt uitgegaan van een algehele beoordeling die ook met andere risicosituaties rekening houdt, moet daarentegen worden vastgesteld dat de huidige mate van geweld in de provincie Nangarhar zodanig hoog is dat verzoekers, die geen binnenlandse bescherming genieten, louter door hun aanwezigheid een reëel risico op een ernstige bedreiging lopen (daarover onder 3.).

1.

6. De aan het Hof voorgelegde vragen hebben betrekking op de Unierechtelijke criteria aan de hand waarvan moet worden beoordeeld of sprake is van een ernstige en individuele bedreiging in de zin van artikel 15, onder c), juncto artikel 2, onder f), van de kwalificatierichtlijn. Op grond van de eerdere rechtspraak van het Hof kunnen deze vragen niet eenduidig worden beantwoord. Weliswaar heeft het Hof reeds geoordeeld dat ook indien de betrokken persoon niet specifiek wordt geïdентificeerd om redenen die te maken hebben met zijn persoonlijke omstandigheden, een ernstige en individuele bedreiging als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een gewapend conflict in de zin van artikel 15, onder c), van de kwalificatierichtlijn bij wijze van uitzondering kan worden geacht aanwezig te zijn wanneer de mate van willekeurig geweld in het aan de gang zijnde conflict dermate hoog is dat er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat een burger louter door zijn aanwezigheid in het betrokken gebied een reëel risico op die bedreiging zou lopen [arrest Hof van 17 februari

2009, ██████ (C-465/07, EU:C:2009:94)]. Het Hof heeft zich echter niet uitgesproken over de criteria aan de hand waarvan moet worden nagegaan of een dergelijk risico bestaat. Het staat weliswaar aan de nationale rechter om de feiten [or. 6] vast te stellen en te beoordelen, doch het staat aan de Unierechter om de betekenis van een voorwaarde die verdere invulling en beoordelingen vergt, aan de hand van maatstaven vast te leggen. Hetzelfde geldt voor de intensiteit en omvang van de daartoe vereiste feitelijke vaststellingen [met betrekking tot artikel 4 van het Handvest, zie arrest Hof van 15 oktober 2019, ██████ (C-128/18, EU:C:2019:857, punten 50 e.v., in het bijzonder punt 55, en punten 58 e.v., in het bijzonder punten 61 en 63)].

7. Uit artikel 15, onder c), juncto artikel 2, onder f), van de kwalificatierichtlijn kan niet eenduidig worden opgemaakt onder welke omstandigheden een burger die niet specifiek door een gewapend conflict wordt bedreigd, louter door zijn aanwezigheid in een conflictgebied een reëel risico op een ernstige en individuele bedreiging loopt. Enerzijds pleit de volgens de rechtspraak van het Hof vereiste hoogte van het geweldsniveau ervoor dat aannemelijk zou moeten zijn dat in het verleden reeds een aanzienlijk aantal slachtoffers te betreuren is geweest; dit zou stroken met de kenschetsing van dergelijke omstandigheden als „uitzonderlijke situatie” of met „de uitzonderlijkheid van die situatie” [zie bijvoorbeeld arrest Hof van 17 februari 2009, ██████ (C-465/07, EU:C:2009:94, punten 37 e.v.)]. Anderzijds pleiten de bewoordingen en het doel van de bepaling ervoor dat het aantal slachtoffers niet als enig criterium mag worden gehanteerd maar – cumulatief – naast andere factoren in aanmerking moet worden genomen als basis voor een globale beoordeling van de situatie. Het feit dat er reeds slachtoffers zijn gevallen, is per definitie geen noodzakelijke voorwaarde voor een bedreiging, maar biedt hooguit een aanwijzing voor de vaststelling van de relevante feiten. Bovendien zou het haaks staan op het preventieve karakter van de subsidiaire bescherming indien eerst moet worden afgewacht totdat het zwaarste leed daadwerkelijk heeft plaatsgevonden alvorens andere burgers bescherming kan worden verleend, met name diegenen die ernstige schade alleen door gedwongen ontheemding konden ontlopen. Dat pleit integendeel voor een algehele beoordeling van de buitengewone gevaarlijkheid van een conflict voor de burgerbevolking aan de hand van alle criteria die ter zake relevant zijn.
8. Dienaangaande moeten ook systematische aspecten in aanmerking worden genomen. Artikel 15, onder c), van de kwalificatierichtlijn moet als Unierechtelijke bepaling autonoom worden uitgelegd. Niettemin heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie zich ervan vergewist of de uitlegging die het aan deze bepaling diende te geven, verenigbaar is met artikel 3 EVRM en met de daarover gewezen rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens [arrest Hof van 17 februari 2009, ██████ (C-465/07, EU:C:2009:94, punten 28 en 44, onder verwijzing naar EHRM, 17 juli 2008, NA tegen Verenigd Koninkrijk, 25904/07, punten 115-117); met betrekking tot artikel 4 van het Handvest, zie ook arrest Hof van 15 oktober 2019, ██████ (C-128/18, EU:C:2019:857, punten 56 e.v.)]. Het EHRM, van zijn kant, gaat ervan uit dat artikel 3 EVRM en artikel 15, onder c), van de kwalificatierichtlijn een

vergelijkbare bescherming bieden. Met name kan in uitzonderlijke omstandigheden, naar aanleiding van een situatie waarin een burger louter door zijn aanwezigheid in het betrokken gebied een reëel risico op een bedreiging zou lopen, aan de vereisten van beide bepalingen zijn voldaan (EHRM, 28 juni 2011, ████████ tegen Verenigd Koninkrijk, 8319/07 en 11449/07, punt 226). Indien bij de autonome uitlegging van artikel 15, onder c), van de kwalificatierichtlijn er ook voor moet worden gewaakt dat deze uitlegging verenigbaar is met de rechtspraak van het EHRM, pleit dit ervoor dat voor de verlening van subsidiaire bescherming in ieder geval geen strengere voorwaarden aan de asielzoeker mogen worden opgelegd dan die welke waarin artikel 3 EVRM voorziet. Daarvoor pleit ook dat het afgeleide Unierecht conform de grondrechten moet worden uitgelegd en dat artikel 4 van het Handvest krachtens artikel 52, lid 3, van het Handvest dezelfde inhoud en reikwijdte heeft als artikel 3 EVRM [arrest Hof van 19 maart 2019, ████████ (C-163/17, EU:C:2019:218, punten 78 en 91)].

9. Op grond van artikel 3 EVRM moeten bij de beoordeling of een asielzoeker bij een terugkeer naar zijn land van herkomst aan een reëel risico („real risk”) blootstaat, volgens de rechtspraak van het EHRM de omstandigheden van het individuele geval in hun geheel („cumulatively”) worden beoordeeld (EHRM, 23 augustus 2016, J.K. e.a. tegen Zweden, 59166/12, punt 95). Vooral met betrekking tot de onderhavige context heeft het EHRM de intensiteit van een conflict en het daaruit voortvloeiende reële risico voor een burger om vanwege het wijdverspreide geweld louter door zijn aanwezigheid aan onmenselijke behandelingen te worden onderworpen, geheel beoordeeld aan de hand van verschillende criteria, waarvan het de keuze niet als uitputtend heeft aangemerkt maar voor de aanhangig gemaakte zaak als redelijk heeft beschouwd, namelijk methoden en tactieken van oorlogvoering en de verspreiding ervan, de vraag of de gevechtshandelingen lokaal dan wel wijdverspreid zijn en, tot slot, het aantal doden, gewonden of ontheemden (EHRM, 28 juni 2011, ████████ tegen Verenigd Koninkrijk, 8319/07 en 11449/07, punten 241 e.v.). **[or. 8]**

2.

10. De rechtspraak van de hoogste Duitse bestuursrechtelijke instantie over § 4, lid 1, eerste volzin en tweede volzin, punt 3, AsylG, dat artikel 15, onder c), juncto artikel 2, onder f), van de kwalificatierichtlijn in nationaal recht omzet, wijkt hiervan af en stelt dat de aannahme dat sprake is van een ernstige en individuele bedreiging van een persoon die niet specifiek om redenen die inherent zijn aan zijn persoonlijke omstandigheden wordt getroffen, moet worden gestaafd aan de hand van een kwantitatief onderzoek van het risico op doding of verwonding, uitgedrukt door de verhouding van het aantal slachtoffers tot het totale bevolkingsaantal van het betrokken gebied. Een dergelijk kwantitatieve onderzoek wordt ten eerste beschouwd als een noodzakelijke formele voorwaarde, bij gebreke waarvan een algehele beoordeling van de individuele bedreiging van de betrokken persoon mank gaat. „Alleen op basis van de kwantitatieve beoordeling [...] is een algehele beoordeling [...] mogelijk” (BVerwG, [omissis]. Ten tweede veronderstelt de aannahme dat sprake is van een individuele bedreiging, dat het

vastgestelde aantal slachtoffers een zekere minimumwaarde bereikt. Die minimumwaarde heeft het Bundesverwaltungsgericht niet in cijfers uitgedrukt. Wel heeft het geoordeeld dat een risico op doding of verwonding van „ongeveer 0,12 % of ongeveer 1:800 per jaar” (BVerwG, arrest van 17 november 2011, 10 C 13.10, punt 7) duidelijk onder de vereiste minimumwaarde ligt. In het geval van dergelijke slachtofferaantallen is volgens de rechtspraak van het Bundesverwaltungsgericht geen verder onderzoek vereist naar het risicogehalte, aangezien het vastgestelde aantal slachtoffers hooguit duidt op een risico van dreigende schade dat „zodanig ver verwijderd [is] van een grote mate van waarschijnlijkheid dat het achterwege bijven [namelijk het niet in aanmerking nemen van verdere omstandigheden] uiteindelijk geen gevolgen zal hebben” (BVerwG, arrest van 17 november 2011, 10 C 13.10, punt 23). Vanuit dit oogpunt zijn beoordelingscriteria louter „corrigerende overwegingen” [Berlit, ZAR 2017, 110 (118)].

11. Op grond van deze uitspraken van de hoogste bestuursrechtelijke instantie gaat ook de rechtspraak van de hogere bestuursrechtelijke instanties ervan uit dat bij een risicoverhouding van 1:800 „een algehele beoordeling hoe dan ook niet afdoet aan het feit dat niet aan de voorwaarden van § 4, lid 1, tweede volzin, punt 3, AsylG is voldaan” [omissis]. In de Duitse rechtsorde wordt de toepassing van artikel 15, onder c), juncto artikel 2, onder f), van de kwalificatierichtlijn dan ook gekenmerkt door het vereiste van een kwantitatieve ondergrens [omissis] **[or. 9]** [omissis][informatie over de vindplaats van de geciteerde uitspraken door hogere Duitse bestuursrechters]
12. In andere Europese staten is de rechtspraak uiterst verdeeld, aangezien uiteenlopende criteria worden gehanteerd en feiten verschillend worden beoordeeld. Het Oostenrijkse Verwaltungsgerichtshof (hoogste bestuursrechter) baseert de risicoanalyse op een algehele beoordeling van de mogelijke gevaren en laat zich daarbij leiden door de rechtspraak van het EHRM [omissis] [informatie over de vindplaats van de geciteerde uitspraken]. In het Verenigd Koninkrijk lijken de rechters aanzienlijk meer belang te hechten aan kwantitatieve onderzoeken. Onverminderd de mogelijke relevantie van kwalitatieve criteria lijken zij het grootste gewicht aan de slachtofferaantallen toe te kennen [omissis] [informatie over de vindplaats van de geciteerde uitspraken]. Kwantitatieve overwegingen spelen ook een grote rol in een beslissing van de Franse Cour Nationale du Droit d’Asile (nationaal hof voor asielrecht), maar worden door deze rechterlijke instantie weliswaar volledig anders beoordeeld dan de hierboven genoemde rechtbanken [omissis] [informatie over de vindplaats van het geciteerde arrest]. De Belgische Raad voor Vreemdelingenbetwistingen hanteert, naast het aantal slachtoffers en ontheemden, een groot aantal beoordelingscriteria zoals onder meer het aantal, de aard en de intensiteit van de gevechtshandelingen, de aard van het conflict en de gevolgen daarvan voor de burgerbevolking [omissis] [informatie over de vindplaats van het geciteerde arrest]. Zwitserland is niet gebonden aan de kwalificatierichtlijn maar verleent niettemin bescherming in het geval van concrete bedreigingen vanwege situaties zoals oorlog, burgeroorlog en wijdverbreid geweld. Bij de beoordeling van deze bedreigingen is het Zwitserse

Bundesverwaltungsgericht (federale bestuursrechter) terughoudend ten aanzien van cijfergegevens waarvan [or. 10] het de betrouwbaarheid en bewijskracht betwijfelt (zie in dat verband ook de beslissing van het Duitse Bundesverfassungsgericht (federaal grondwettelijk hof) van 25 april 2018, 2 BvR 2435/17 [omissis], en voorts houdt het ook rekening met een groot aantal andere factoren [omissis] [informatie over de vindplaats van het geciteerde arrest]. De United Nations High Commissioner for Refugees (Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen; hierna: „UNHCR”), tot slot, huldigt een zeer ruime benadering waarbij ook de indirecte- en langetermijnevolgen van een conflict en de bescherming van de mensenrechten in het algemeen in aanmerking worden genomen (UNHCR, *Eligibility guidelines for assessing the international protection needs of asylum-seekers from Afghanistan*, 30 augustus 2018, blz. 104). Ook in de wetenschappelijke literatuur wordt opgekomen voor benaderingen die ervoor pleiten om de beoordeling op een brede basis te stoelen [omissis].

3.

13. Verzoekers zijn burgers uit de provincie Nangarhar. Na verzoekers te hebben gehoord ter terechtzitting van 28 november 2019 is de verwijzende rechter op grond van hun respectieve individuele argumenten reeds tot de vaststelling gekomen dat zij niet in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming overeenkomstig § 4, lid 1, tweede volzin, punt 1) of 2), AsylG (artikel 15, onder a) of b), van de kwalificatierichtlijn). Voorts was de verwijzende rechter er niet van overtuigd dat verzoekers op grond van hun persoonlijke omstandigheden door het in de provincie Nangarhar heersende klimaat van willekeurig geweld specifiek worden geraakt in de zin van de rechtspraak van het Hof over artikel 15, onder c), van de kwalificatierichtlijn [zie arrest Hof van 17 februari 2009, ██████████ (C-465/07, EU:C:2009:94, punt 39)].
14. Op grond van de feitelijke vaststellingen van de verwijzende rechter over de algemene veiligheidssituatie in Afghanistan op het tijdstip waarop deze beslissing wordt genomen (artikel 4, lid 3, onder a), van de kwalificatierichtlijn), lopen verzoekers in het geval van hun terugkeer naar de provincie Nangarhar louter door hun aanwezigheid wel degelijk een reëel risico op een ernstige en individuele bedreiging als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een conflict. Dit veronderstelt evenwel dat deze aanname niet kan worden uitgesloten op grond van het vastgestelde aantal burgerslachtoffers dat tot op heden te betreuren valt, maar daarentegen steunt op een algehele beoordeling van alle relevante criteria. Daartoe behoren met name de willekeurige gevolgen van de gevechtshandelingen, het aantal, de onvoorspelbaarheid en de geografische spreiding van deze handelingen alsook de daaruit voortvloeiende grote aantallen ontheemden [or. 11] en burgerslachtoffers. Deze vaststellingen kunnen als volgt worden samengevat:
15. Het conflict in Afghanistan wordt uitgevochten door veiligheidstroepen van de regering en niet-statelijke actoren die de regering vijandig gezind zijn. De strijdkrachten van beide kampen zijn sterk versnipperd en – in meer of mindere mate – gekenmerkt door corruptie, interne machtsstrijd, gebrekkige discipline en

criminaliteit. Zij zijn sterk verwoven met de burgerbevolking. Dit geldt vooral voor de Taliban en de zogenoemde „Islamitische Staat in de Provincie Khorasan” (ISKP) die deels buitenlandse strijders en daarnaast ook mannen uit de plaatselijke bevolking rekruteren. Aan beide zijden hebben zich echter ook andere militante groeperingen in het conflict gemengd die lokaal geworteld zijn en door stamhoofden, lokale krijgsheren of criminelen worden aangevoerd. Bijgevolg gaan de strijdende partijen in hoge mate op in de burgerbevolking.

16. Grote delen van de provincie Nangarhar staan niet onder de feitelijke controle van één conflictpartij. Noch de Afghaanse regering, noch de Taliban slagen erin om voor stabiliteit te zorgen. Niet alleen de Taliban staan sterk in de provincie. Nangarhar is ook een bolwerk van ISKP, en bovendien zijn ook verschillende andere terreurgroepen in het gebied actief. Het gevolg daarvan is dat het regeringsleger de opstandelingen in Nangarhar vooral met grondoperaties en luchtaanvallen bestrijdt. In beide gevallen zijn daarbij schuilplaatsen van de burgerbevolking en civiele installaties geraakt, aangezien de opstandelingen van deze plaatsen gebruik maken. Het regeringsleger is dan ook verantwoordelijk voor een groot aantal van de burgerslachtoffers. Daarbij komt dat de Taliban, zelf geplaagd door interne conflicten, en ISKP juist in Nangarhar met elkaar slaags zijn geraakt. De veiligheidstroepen van de regering zijn niet in staat om de burgerbevolking bescherming te bieden.
17. De veiligheidstoestand in Nangarhar is bovendien ook bijzonder wankel omdat de opstandelingen elkaar bevechten om controle over de provincie te verwerven. Nangarhar grenst aan de voormalige stamgebieden van Pakistan (de huidige Federally Administered Tribal Areas). Strijders van beide kampen kunnen zich via de open grens naar Pakistan dan wel Afghanistan terugtrekken, waar de militante groeperingen zich opnieuw kunnen bevoorraden. Deze situatie aan de grens werkt ook het smokkelverkeer van goederen van en naar Pakistan in de hand. In de provincie wordt bovendien massaal [or. 12] papaver geteeld. Nangarhar is de Afghaanse regio met de op drie na grootste teeltoppervlakte en boekte in 2017 en 2018 recordwaarden aan geproduceerde opium. De opiumproductie is één van de belangrijkste inkomstenbronnen van de regeringsvijandige groeperingen in Nangarhar die ook daarom met elkaar strijden om de controle over de regio.
18. De opstandelingen berokkenen enorme schade aan de burgerbevolking. ISKP verspreidt doelbewust terreur onder de burgerbevolking door bijvoorbeeld scholen, ziekenhuizen en charitatieve of religieuze instellingen aan te vallen. Maar ook de Taliban zijn verantwoordelijk voor burgerslachtoffers. Zij hebben weliswaar aangekondigd de burgers te willen ontzien, doch aard en wijze van hun gevechtshandelingen gaan onvermijdelijk gepaard met willekeurig geweld. Dit geldt voor alle opstandelingen. Zij verschansen zich in woningen en gebruiken civiele installaties voor hun doeleinden, zodat zij ook daar worden bevochten. De statelijke doelwitten die zij aanvallen, bevinden zich vaak in stedelijke centra. Met hun gevechtstactieken veroorzaken zij willekeurige schade, bijvoorbeeld door bomaanslagen te plegen op drukke plaatsen, door publiek toegankelijke gebouwen

of ruimtes aan te vallen of door bij aanvalsacties ook anderszins geen onderscheid te maken tussen strijdende en niet-strijdende partijen.

19. De aard van dit conflict en deze vorm van gevechtstactieken hebben tot dusver geleid tot onaanvaardbare gevolgen voor de burgerbevolking van Nangarhar. In 2018 werden in deze provincie wekelijks gemiddeld 12,6 conflictgerelateerde incidenten met opstandelingen geregistreerd. Ook 2019 kenmerkt zich door een hoge mate van geweld. Operaties van gewapende strijdkrachten, aanslagen, gevechten tussen opstandelingen en conflicten in het kader van criminaliteit, telkens met slachtoffers onder de burgerbevolking, zijn schering en inslag. Om maar enkele voorbeelden te geven: burgerdoden bij luchtaanvallen van het regeringsleger en bij zelfmoordaanslagen door opstandelingen (Hisarak en Jalalabad, maart); duizenden ontheemden door zware gevechten tussen de Taliban en ISKP (Scherzad en Chogiani, april); zeskoppig gezin bij vergissing gedood door Afghaanse strijdkrachten (Scherzad, mei); groot aantal slachtoffers bij een zelfmoordaanslag op een bruiloft (Patschir-o Agam, juli); tientallen burgerslachtoffers bij een aantal bomaanslagen op de Afghaanse onafhankelijkheidsdag (over de hele provincie Nangarhar, augustus); burgerdoden bij autobom- en zelfmoordaanslagen (Jalalabad en Mohmand Dara, september); ongeveer 70 slachtoffers bij een mislukte droneaanval van het Amerikaanse leger (Chogiani, september); in oktober werden er over de hele provincie bomaanslagen gepleegd, zoals onder meer in Haska [or. 13] Mina waar een aanslag op een moskee meer dan 120 burgerslachtoffers eiste. In september 2019 had de provincie op 24 van de 30 dagen te lijden onder militaire aanvallen van het Amerikaanse leger, waarbij dagelijks tussen één en zesentwintig militaire aanvallen werden geteld (of gemiddeld meer dan zes aanvallen per dag).
20. In Nangarhar werden in 2018 tussen 1 517 en 1 815 burgerslachtoffers (doden en gewonden) geteld op een bevolkingsaantal van 1,6 tot 1,8 miljoen inwoners. Dit komt neer op 0,08 % tot 0,11 % van de bevolking, of een verhouding van 1:1 190 tot 1:880. Evenwel is ook het aantal intern ontheemden schrikbarend hoog. Een derde van de bevolking van Nangarhar bestaat uit ontheemden en gerepatrieerden. In 2018 werden meer dan 12 000 mensen uit en meer dan 11 000 mensen naar Nangarhar verdreven. Een groot aantal mensen verblijft in informele nederzettingen en de burgerbevolking heeft het bijzonder moeilijk om in haar basisbehoeften te voorzien. Medische zorg, voedselzekerheid en hygiënische omstandigheden zijn gebrekkig. In 2019 is het aantal ontheemden allicht sterk toegenomen, vooral vanwege gevechten tussen opstandelingen en pogingen van de veiligheidstroepen van de regering om opstandelingen uit delen van Nangarhar te verdrijven. Zo zijn in maart 2019 21 000 mensen door gevechten in Kunar en Nangarhar op de vlucht geslagen, onder wie meer dan de helft van de inwoners van een getroffen district. In mei werden in Scherzad en Chogiani meer dan 56 000 mensen verdreven door zware gevechten tussen opstandelingen waarin ook regeringstroepen zich in een latere fase hebben gemengd. Begin augustus 2019 werden in de hele provincie Nangarhar meer dan 4 000 mensen verdreven. In 2019 alleen al zijn tot dusver meer dan 81 000 mensen in de provincie Nangarhar

ontheemd geraakt, oftewel ongeveer 5 % van de totale bevolking van die provincie.

21. Een doeltreffende binnenlandse bescherming (§ 3e AsylG, artikel 8 van de kwalificatierichtlijn) is niet beschikbaar voor verzoekers. Volgens de feitelijke vaststellingen van de verwijzende rechter komen de steden Kabul, Herat en Mazar-e Sharif in beginsel in aanmerking als plaatsen waar zij daadwerkelijk binnenlandse bescherming kunnen genieten, ook al zijn de leefomstandigheden er bijzonder schrijnend voor delen van de burgerbevolking en is de veiligheidssituatie er precair. Volwassen mannen die op de arbeidsmarkt inzetbaar zijn en geen onderhoudsverplichtingen hebben, zijn ook zonder bestaande familie- of sociale netwerken in staat om in hun bestaansminimum te voorzien. Van meer kwetsbare personen kan in alle redelijkheid echter niet worden verwacht dat zij er zich vestigen [omissis] **[or. 14]** [omissis] [informatie over de vindplaats van de geciteerde uitspraken van Duitse rechtbanken en van rechtbanken van andere Europese staten]
22. Verzoeker in [de ene] procedure [omissis] is weduwnaar en zou bij een mogelijke terugkeer naar Afghanistan alleen de verantwoordelijkheid moeten dragen voor zijn in 2015 geboren kind. Zijn verdere verwanten zijn allen gevestigd in de provincie Nangarhar en in Kabul, Herat of Mazar-e Sharif kan hij niet terugvallen op een sociaal netwerk. Hij zou zich alleen over zijn kind moeten ontfermen en zou, gelet op de heersende omstandigheden in Afghanistan, niet kunnen voorzien in zijn eigen levensonderhoud en dat van zijn kind. Het bestaansminimum zou niet zijn gegarandeerd.
23. Verzoeker in [de andere] procedure [omissis] is gehuwd en heeft vijf kinderen. Allereerst is het niet voldoende zeker dat het zevenkoppige gezin in de drie steden een gepaste huisvesting kan vinden, en voorts is het onvoldoende waarschijnlijk dat verzoeker, die tijdens zijn hele leven door zijn vader werd gedomineerd, geen onderwijs heeft gevolgd en over het algemeen een weinig bekwame en veerkrachtige indruk maakt, zonder ondersteuning en bijstand van zijn familiale referentiepersonen kan voorzien in zijn eigen levensonderhoud en dat van zijn kinderen en echtgenote. Het bestaansminimum zou eveneens niet zijn gegarandeerd.

IV.

24. [omissis]
[omissis]
[procedurele aspecten; ondertekeningen]